

Förslag till resurssmart färdplan för Grankulla stad

243/11.00/2019

STF 15.06.2020 § 28

Mer information:

miljöchef Anna-Lena Granlund-Blomfelt, tfn 050 323 6269

miljöexpert Anna Sjövall, tfn 040 169 9605

fornamn.efternamn@grankulla.fi

I sin *stadsstrategi* från 2018 har Grankulla ställt upp som mål en minskning på 60 procent av utsläppen av växthusgaser från nivån år 1990 till år 2030 och ett klimatneutralt Grankulla år 2035. I syfte att uppnå målet har miljöenheten sammanställt ett förslag till resurssmart färdplan för staden.

Färdplanen ger riktlinjer för stadens arbete för att uppnå sitt klimatneutralitetsmål och för vägen till en hållbar livsstil för invånarna fram till 2035. Färdplanen definierar i huvuddrag de *större helheter* som ska omsättas i praktiken under fullmäktigeperioderna fram till 2030 och 2035. Med hjälp av sektorernas *program för utsläppsminskning*, som sammanställs årligen, omsätts målen i konkreta uppgifter för alla stadens verksamheter. Utöver klimatneutralitetsmålet ska färdplanen bidra till att minska konsumtionen av naturresurser till en nivå som är hållbar för miljön och jorden, samt bevara och främja naturens mångfald.

Som det nu ser ut kan klimatneutralitetsmålet nås i Grankulla genom att minska utsläppen av växthusgaser med 80 procent och kompensera för de kvarvarande 20 procenten med kompensationsåtgärder som bestäms senare.

Grankullas mål för utsläppsminskning

Grankullas direkta helhetsutsläpp av växthusgaser var enligt HRM:s beräkningar *45,8 kt CO₂-ekv* under jämförelseåret 1990 och *39,9 kt CO₂-ekv* (-13 procent) år 2018. Det här innebär att Grankulla bör minska sina utsläpp av växthusgaser med ytterligare *27,5 kt CO₂-ekv* för att kunna uppnå målet på en minskning av 60 procent fram till 2030. Om staden ska kunna uppnå målet om en 80 procents minskning fram till 2035 måste staden minska utsläppen med *36,6 kt CO₂-ekv*. Enligt den nuvarande bedömningen föreslås de 20 procent som kvarstår kompenseras med åtgärder som bestäms senare. Huvudstadsregionens helhetsutsläpp år 2018 uppgick till *4 768 kt CO₂-ekv*.

Här kan konstateras att *indirekta utsläpp* inte i nuläget ingår i beräkningen av utsläppen i huvudstadsregionens städer. Som indirekta utsläpp räknas t.ex. de utsläpp som orsakas av produktionen av livsmedel, byggprodukter och konsumtionsvaror utanför huvudstadsregionen. I beräkningarna ingår heller inte flygtrafik eller fartygstrafik utanför hamnarna och närområdena. Enligt SITRA:s beräkning kan dylika indirekta utsläpp öka utsläppen av växthusgaser per invånare med mer än 50 procent. En genomsnittlig finländares koldioxidavtryck har uppskattats vara ca *10,3 t CO₂-ekv*.

Enligt uppgifter från HRM är de största utsläppskällorna i Grankulla år 2018 uppvärmningen (64 procent), trafiken (22 procent) samt konsumtionsel (11 procent).

Strukturen i Grankullas resurssmarta färdplan

Förslaget till resurssmart färdplan består av fem olika filer. Filförslagen är följande:

- Grön stadsstruktur och trafik
- Energiförbrukning i fastigheter och klimatsmart energiproduktion
- Hållbar matkultur
- Hållbar förbrukning av naturresurser och cirkulär ekonomi
- Miljömedveten stadsorganisation och miljömedvetna invånare

Under varje fil finns ett eller flera delteman med uppräknings av större åtgärdshelheter. Åtgärderna för klimatneutralitet har delats upp enligt fullmäktigeperioder med det undantaget att perioderna 2026–2035 ännu i det här skedet uppges som en period. Färdplanen uppdateras varje fullmäktigeperiod i anslutning till arbetet med stadens strategi. I anslutning till det kan åtgärdshelheterna för kommande fullmäktigeperioder planeras närmare, bl.a. med utgångspunkt i det rådande utsläppsläget.

Förslaget till Grankullas resurssmarta färdplan ingår som **bilaga**.

Utskottens och rådens utlåtanden och de ändringar de har föranlett i förslaget till färdplan

Samhällstekniska sektorn tackar för de utlåtanden som har mottagits om utkastet till resurssmart färdplan. Enligt utlåtandena betraktas åtgärderna och målen i färdplanen för utsläppsminskningar inom de närmaste 15 åren som ambitiösa men genomförbara.

I anslutning till temat *Hållbar förbrukning av naturresurser och cirkulär ekonomi* framfördes önskemål om att möjligheterna till reparation och återanvändning ska säkerställas redan i upphandlingsavtalen, och att behovsutredningarna ska uppmuntra till långsiktighet och återanvändning.

I anslutning till temat *Miljömedveten stadsorganisation och miljömedvetna invånare* föreslogs det att åtgärdernas inverkan på klimatneutralitetsmålet i fortsättningen ska beaktas i all stadens beredning och allt beslutsfattande genom att tillämpa en gemensam bedömningsmetod. Vidare begärdes en skild konsekvensbedömning för åtgärderna som föreslås i färdplanen för att uppnå klimatneutralitetsmålet. Enligt förslag ska de olika alternativen för utsläppskompensering specificeras i färdplanen. I önskemålen ingår också bl.a. satsningar på aktuell och intressant kommunikation via olika kommunikationskanaler.

Angående *Hållbar matkultur* framfördes förslaget att matsvinn ska undvikas genom samarbete. Vidare framfördes en önskan om att kostrekommendationerna för äldre ska beaktas i arbetet med att utveckla vegetariska recept, utöver de allmänna kostrekommendationerna.

I anslutning till *Grön stadsstruktur och trafik* begärdes en utredning av tidigareläggning av ibruktagandet av stadscyklar.

Angående målen för energieffektivitet och förnybar energi under *Energiförbrukning i fastigheter och klimatsmart energiproduktion* påpekades det att resurserna som behövs för åtgärderna inte har tagits upp i budgeten 2020. De föreslagna åtgärderna för att förbättra nyttjandegraden och den gemensamma användningen fick mycket stöd.

Utöver de nya åtgärderna som lades till i färdplanen har åtgärderna som räknas upp i utkastet getts en mer koncis form, eftersom varje åtgärd i färdplanen kommer att förklaras mer ingående i de årliga programmen för utsläppsminskning och i åtgärdsporten. Kolumnen Målbild 2035 har dessutom kompletterats med utgångspunkt bl.a. i kommunöversikten över förnybar energi. Ändringarna i förslaget till färdplan som föranleddes av utlåtandena finns som **bakgrundsmaterial** på de förtroendevaldas extranät.

Utlåtandena finns till påseende via länkarna, nedan:

Kulturutskottet	https://urly.fi/1ws6
Idrottsutskottet	https://urly.fi/1ws8
Ungdomsutskottet och ungdomsfullmäktige	https://urly.fi/1ws9
Byggnadsutskottet	https://urly.fi/1wsd
Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik	https://urly.fi/1wsf
Social- och hälsovårdsutskottet	https://urly.fi/1wsg
Finska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik	https://urly.fi/1wsi
Äldrerådet	Se bakgrundsmaterialet på extranätet
Handikapprådet	Se bakgrundsmaterialet på extranätet

Revisionsutskottet gav inget utlåtande om utkastet till färdplan.

Arbetet för klimatneutralitet inom stadens organisation

Målen på färdplanen är riktlinjer som omvandlas till konkreta uppgifter och åtgärder i *sektorernas utsläppsminskande program*, som sammanställs årligen. De utsläppsminskande programmen täcker alla stadens verksamheter och sektorer.

Planeringen av åtgärder för att uppnå klimatneutralitet följer uppgörandet av stadens budget. I anslutning till beredningen av budgeten överförs åtgärder från färdplanen (t.ex. sådana som kräver investeringar eller större utvecklingsprojekt) till budgeten. Alla åtgärder som ingår i färdplanen ska dock inte behandlas på budgetnivå, men de större och mindre åtgärderna under varje år ska räknas upp i de utsläppsminskande programmen.

De utsläppsminskande programmen för det kommande året förs i fortsättningen till utskotten för godkännande i december-januari efter fullmäktiges

årliga budgetbehandling. Ett sammandrag av de utsläppsminskande programmen ges till stadsstyrelsen för kännedom i februari-mars.

Rapporteringen om åtgärderna för att minska utsläppen ingår i stadens budgetuppföljning i anslutning till delårsrapporterna och bokslutet. Enskilda åtgärder kan också följas upp på stadens webbplats för "*Ett klimatneutralt Grani*" och på stadens intranät i form av s.k. *åtgärds kort*. På åtgärds korten förs information in bl.a. om åtgärdernas mål, samt grundläggande uppgifter, kontaktpersoner, eventuella tilläggsuppgifter och en kort lägesrapport om hur arbetet med åtgärden framskrider. På korten finns också en direkt länk till beslutsprocessen om åtgärderna.

Planen är att en mer omfattande översikt över stadens miljöarbete, bl.a. framstegen inom arbetet för klimatneutralitet under det föregående året, ska ges ut i juni varje år.

Stadens arbete för klimatneutralitet 2020

Stadens arbete för klimatneutralitet pågår också medan färdplanen går igenom processen för godkännande. Sektorerna har under början av året sammanställt sina utsläppsminskande program för 2020 och ett sammandrag av programmen fördes till styrelsen för kännedom vid styrelsens sammanträde 4.5.2020.

Miljöenheten fortsätter att koordinera stadens klimatneutralitetsarbete i samarbete med stadens miljöledningsgrupp och sektorerna. Under våren och sommaren byggs bl.a. webbplatsen för "*Ett klimatneutralt Grani*" upp, en modell och verksamhetssätt för miljökommunikation utvecklas i samarbete med stadens förvaltningar, och arbetet med att införa miljösystemet Ekokompassi vid stadens olika verksamhetslokaler fortsätter.

Samhällstekniska utskottet behandlade färdplanen vid sitt möte 31.3.2020 och styrelsen behandlade den vid sina sammanträden 20.4.2020 och 4.5.2020. Med anledning av frågor som framkom i styrelsen beslutade styrelsen att göra ändringar i förslaget till färdplan. Frågorna i styrelsen, svaren på dem och ändringsförslagen som framfördes med grund i dem ingår som **bakgrundsmaterial**. Som **bakgrundsmaterial** bifogas också ett sammandrag av begrepp i anslutning till klimatneutralitet.

STS:

Fullmäktige beslutar att godkänna förslaget till resurssmart färdplan för Grankulla stad enligt bilagan.

Beslut:

Beslutsförslaget godkändes.